

RAPORT AL VIZITEI DE BUNE PRACTICI

privind identificarea de exemple de bune practici în domeniul cooperării, asocierii, valorificării resurselor locale și promovării identității teritoriale

1. Date generale privind vizita

În data de **20 aprilie 2026**, Asociația Intercomunitară „Țara Zarandului” – LEADER GAL a organizat o vizită de bune practici în **Comuna Șiria, județul Arad**, în teritoriul **GAL Miniș-Măderat**.

Vizita a fost organizată în conformitate cu Planul de bune practici întocmit la nivelul GAL Țara Zarandului, având ca tematică principală identificarea unor exemple relevante în domeniul **cooperării și asocierii**, cu accent pe colaborarea între actori locali, valorificarea resurselor din teritoriu, promovarea produselor locale, identitatea teritorială și schimbul de experiență între teritorii rurale cu preocupări similare.

Perioada vizitei: 20 aprilie 2026

Locul vizitei: Comuna Șiria, județul Arad

Teritoriul vizitat: GAL Miniș-Măderat

Domeniul vizat: cooperare, asociere, valorificare resurse locale, patrimoniu cultural și identitate teritorială

2. Contextul organizării vizitei

Vizita a fost organizată având în vedere direcțiile de dezvoltare asumate prin Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Țara Zarandului, precum și necesitatea consolidării capacității actorilor locali de a identifica, dezvolta și implementa inițiative comune.

Teritoriul GAL Țara Zarandului se confruntă cu provocări importante, precum depopularea, reducerea activității economice în anumite zone, închiderea unor firme, scăderea oportunităților locale și necesitatea diversificării economiei rurale. În acest context, GAL urmărește să sprijine direcții complementare de dezvoltare, respectiv producători locali, cooperative, forme asociative, start-up-uri mici, turism local, valorificarea patrimoniului cultural și reinterpretarea acestuia în forme moderne de promovare.

Alegerea Comunei Șiria și a teritoriului GAL Miniș-Măderat a fost considerată relevantă deoarece zona vizitată are o componentă agricolă importantă, experiență în valorificarea resurselor locale și un potențial semnificativ în ceea ce privește identitatea culturală și istorică. De asemenea, Comuna Șiria este asociată cu personalitatea scriitorului Ioan Slavici, aspect care a permis analiza modului în care patrimoniul cultural local poate fi integrat într-o strategie mai largă de dezvoltare și promovare teritorială.

3. Scopul vizitei

Scopul vizitei a fost identificarea unor exemple de bune practici care pot fi analizate și adaptate în teritoriul GAL Țara Zarandului, pe două direcții principale:

Prima direcție a vizat **cooperarea și asocierea în domeniul agricol și economic**, având în vedere faptul că, prin SDL 2023-2027, GAL Țara Zarandului urmărește consolidarea și dezvoltarea cooperativelor, a producătorilor locali și a inițiativelor economice comune. În teritoriul GAL Țara Zarandului există deja forme asociative și cooperative aflate în diferite etape de dezvoltare, iar vizita a oferit posibilitatea analizării modului în care astfel de inițiative pot funcționa într-un teritoriu cu profil agricol mai consolidat.

A doua direcție a vizat **cooperarea culturală și valorificarea patrimoniului local**, inclusiv în contextul proiectelor de cooperare derulate de GAL și al aplicației dezvoltate prin submăsura 19.3. GAL Țara Zarandului urmărește consolidarea acestei componente prin integrarea de elemente noi, precum trasee tematice, povești locale, patrimoniu reinterpretat, materiale digitale și instrumente moderne de promovare turistică.

4. Participanți și relevanța acestora pentru tematica vizitei

La vizită au participat actori locali relevanți din teritoriul GAL Țara Zarandului, selectați în funcție de experiența și legătura acestora cu tematica vizitei.

Au fost considerați relevanți următorii participanți:

Ciordaș Corin, din partea Asociației Eco Civic, având experiență în activitatea GAL, în zona asociativă și în dezvoltarea structurilor de reprezentare. Acesta a avut contribuții relevante în zona asociativă, inclusiv în contextul constituirii și dezvoltării structurilor de tip FNGAL. Participarea sa a fost justificată prin expertiza în cooperare, asociere și înțelegerea mecanismelor de funcționare a parteneriatelor locale.

Rus Sorin, din partea Liga pentru Dezvoltarea și Integrarea Societății, cu experiență în documentare, fotografie, arhive și valorificarea informațiilor locale. Participarea sa a fost relevantă pentru componenta de patrimoniu, documentare vizuală și identificarea unor metode de punere în valoare a istoriei locale.

Dulgheru Georgeta, geolog cu reputație în zona Zarandului și ghid turistic al zonei, a fost inclusă în vizită datorită experienței sale în interpretarea patrimoniului natural, geologic și turistic. Participarea sa a fost importantă pentru analizarea modului în care resursele naturale și identitatea locală pot fi integrate în trasee și produse turistice.

Jorza Manuel, din partea Asociației „Fiii Moșilor Crișeni – Trecut, Prezent, Viitor”, având experiență în zona culturală și în organizarea de evenimente culturale. Participarea sa a fost relevantă pentru componenta de patrimoniu, tradiții, identitate locală și evenimente culturale.

Circo Sorin, din partea Asociației Sportive Zarandul Crișcior, având experiență în activități dedicate tinerilor și copiilor, precum și în organizarea de activități sportive și comunitare. Participarea sa a fost justificată prin interesul GAL de a integra tinerii și copiii în activități locale, educative, sportive și de promovare a teritoriului.

Precizare privind participarea reprezentantului Primăriei Comunei Crișcior

În ceea ce privește participarea reprezentantului Primăriei Comunei Crișcior, precizăm că, inițial, a fost avută în vedere participarea domnului Furdui Ovidiu, în calitate de primar al Comunei Crișcior.

Ca urmare a apariției unei situații urgente/neprevăzute, acesta nu a putut participa la vizita de bune practici organizată în data de 20 aprilie 2026, în Comuna Șiria, județul Arad, motiv pentru care a fost delegat domnul **Terchia Ovidiu** să participe din partea Primăriei Comunei Crișcior.

Participarea domnului Terchia Ovidiu a fost considerată relevantă având în vedere experiența administrației publice locale din Comuna Crișcior în implementarea proiectelor de dezvoltare locală, comuna fiind una dintre cele mai active din teritoriul GAL Țara Zarandului, cu proiecte în domenii precum infrastructură, cultură, social, digitalizare și dezvoltare comunitară.

5. Descrierea exemplelor de bună practică vizitate și analizate

În cadrul vizitei au fost analizate exemple de bună practică privind modul în care un teritoriu rural poate utiliza resursele locale pentru dezvoltare, prin asociere, cooperare, identitate culturală și promovare integrată.

Un prim exemplu analizat a fost legat de **profilul agricol al zonei Miniș-Măderat** și de modul în care agricultura, producătorii locali și inițiativele economice pot contribui la dezvoltarea unei comunități rurale. Pentru GAL Țara Zarandului, această componentă este importantă deoarece strategia actuală urmărește susținerea cooperativelor, consolidarea producătorilor locali, dezvoltarea formelor asociative și crearea unor mecanisme de promovare a produselor locale. Vizita a permis participanților să observe și să discute despre modul în care un teritoriu cu tradiție agricolă poate susține inițiative economice locale și poate crea legături între producători, administrație, comunitate și structuri de dezvoltare locală.

Un al doilea exemplu de bună practică a vizat **cooperarea între actori locali și între teritorii GAL**. În contextul în care GAL Țara Zarandului implementează și dezvoltă proiecte de cooperare, a fost importantă analiza modului în care schimbul de experiență între teritorii poate genera idei noi, parteneriate și direcții de acțiune aplicabile în SDL. Vizita a confirmat importanța cooperării nu doar ca activitate formală, ci ca instrument concret de învățare, adaptare și dezvoltare locală.

Un al treilea exemplu analizat a fost legat de **valorificarea patrimoniului cultural și identitar**. Comuna Șiria are o încărcătură culturală importantă, fiind asociată cu personalitatea scriitorului Ioan Slavici. Această dimensiune a fost relevantă pentru GAL Țara Zarandului deoarece teritoriul Zarandului are, la rândul său, un patrimoniu bogat, format din istorie locală, tradiții, legende, monumente, personalități, peisaje, mine, trasee și povești care pot fi transformate în resurse de dezvoltare turistică și educativă.

Un alt aspect considerat relevant a fost faptul că zona vizitată oferă un exemplu de teritoriu rural care a reușit să își mențină și chiar să își crească atractivitatea. În cadrul discuțiilor a fost avută în vedere evoluția populației Comunei Șiria, ca exemplu de comunitate care a atras locuitori și a creat condiții de dezvoltare locală. Această situație este importantă pentru GAL Țara Zarandului, unde multe localități se confruntă cu depopulare accentuată, îmbătrânirea populației și reducerea activității economice. Prin urmare, bunele practici identificate au fost analizate inclusiv din perspectiva posibilității de a contribui, pe termen mediu și lung, la creșterea atractivității localităților din Țara Zarandului.

6. Concluzii desprinse în urma vizitei

În urma vizitei, participanții au concluzionat că dezvoltarea locală nu poate fi susținută doar prin investiții izolate, ci are nevoie de cooperare între actori locali, administrații, asociații, producători, tineri, organizații culturale și inițiative economice.

Pentru teritoriul GAL Țara Zarandului, principalele direcții care pot fi valorificate sunt:

- consolidarea cooperativelor și a formelor asociative existente;
- sprijinirea producătorilor locali și integrarea acestora în acțiuni comune de promovare;
- dezvoltarea unor inițiative mici, dar coerente, în domeniul turismului rural;
- punerea în valoare a patrimoniului cultural, istoric și natural;
- folosirea instrumentelor digitale pentru promovarea teritoriului;
- implicarea tinerilor și copiilor în activități locale;
- dezvoltarea de trasee tematice și povești locale care pot susține atractivitatea turistică;
- crearea de legături între proiectele existente și intervențiile viitoare din SDL.

Vizita a confirmat că agricultura, patrimoniul, cultura, turismul și asocierea pot funcționa împreună ca direcții complementare de dezvoltare rurală. Pentru GAL Țara Zarandului, aceste elemente sunt importante în contextul în care teritoriul are nevoie de soluții adaptate la realitatea locală: comunități mici, populație în scădere, resurse naturale și culturale valoroase, producători locali care trebuie sprijiniți și nevoia de a crea noi oportunități economice.

7. Valorificarea rezultatelor vizitei în teritoriul GAL Țara Zarandului

Rezultatele vizitei vor fi utilizate în activitatea de animare, informare și sprijinire a actorilor locali din teritoriul GAL Țara Zarandului. Informațiile obținute vor putea contribui la orientarea viitoarelor acțiuni ale GAL, în special în ceea ce privește intervențiile care vizează dezvoltarea locală, susținerea mediului economic rural, valorificarea patrimoniului și cooperarea între actori locali.

De asemenea, concluziile vizitei pot sprijini consolidarea direcțiilor dezvoltate prin proiectele de cooperare, inclusiv prin aplicația realizată în cadrul submăsurii 19.3, care poate fi completată cu elemente noi de conținut: trasee tematice, povești locale, patrimoniu reinterpretat, informații despre producători, obiective culturale și puncte de interes turistic.

Vizita a reprezentat un exercițiu util de analiză și comparație între teritorii rurale, oferind participanților posibilitatea de a observa modul în care resursele locale pot fi puse în valoare prin cooperare, asociere și promovare coerentă.

8. Publicarea Planului de bune practici

Planul de bune practici aferent vizitei a fost publicat pe pagina web a GAL Țara Zarandului, la următorul link: https://tara-zarandului.ro/?page_id=31

9. Mențiuni finale

Prezentul raport a fost întocmit pentru documentarea vizitei de bune practici desfășurate în data de 20 aprilie 2026, în Comuna Șiria, județul Arad, teritoriul GAL Miniș-Măderat.

Vizita a avut rolul de a identifica exemple relevante de cooperare, asociere, valorificare a resurselor locale și promovare a identității teritoriale, cu posibilitate de adaptare în teritoriul GAL Țara Zarandului.

Prin activitățile desfășurate și prin concluziile formulate, vizita contribuie la consolidarea capacității actorilor locali de a susține inițiative comune și de a identifica direcții viabile pentru dezvoltarea locală.

Intocmit,

Data: 20.04.2026

Responsabil evaluare

Bozsitz Robert

